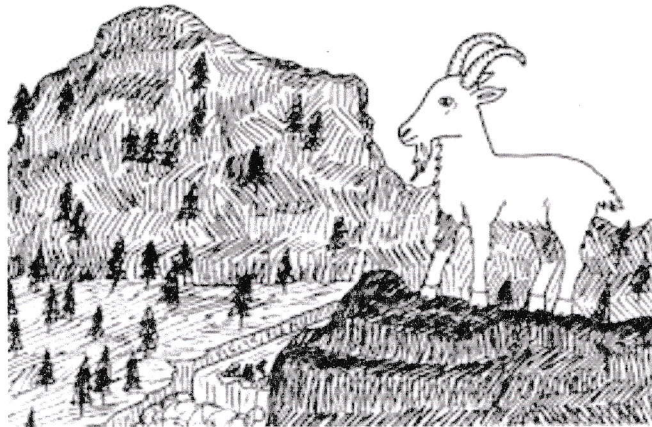

Dato: 10.10.2021

Til Olje- og Energidepartementet

Klage på NVE's vedtak om luftledning i forbindelse med konsesjonssøknad om ny 420kV forbindelse Hamang – Bærum – Smestad (HBS)

Fra Gjettum Vel

Pr. 01.01.2021 hadde Gjettum Vel i alt 1.338 medlemmer / husstander fordelt på 160 enkeltmedlemmer og 1.178 medlemmer kollektivt innmeldt gjennom boligsameier, huseierforeninger og borettslag.

Innledning

Gjettum Vel mener Statnetts prioritering av luftledning, (type Strå 38 m), med en levetid på 90 år i dette området med tett bebyggelse; boliger, skoler, forretninger, barnehager og naturreservat, aldri burde vært foreslått.

Situasjonen i dag er helt annerledes enn i 1952 da luftledning var eneste mulige transportmåte av strøm. En luftlednings-løsning i vårt område vil påføre beboerne store negative konsekvenser for generasjoner fremover, samt sette en presedens for tett bebyggede områder, hvor lignende høyspentlinjer skal oppgraderes. Argumenter og protester som er framkommet bl.a. på orienteringsmøtene, burde være tilstrekkelig til at en slik luftledning blir vraket.

Innhold

Innledning

Dagens situasjon

Alternativer

Fornytt forbindelse fra Hamang i Bærum til Smestad

Alt. 1 Nytt luftspenn

Alt. 2 Kabel i bakken (grøft / tunnel)

Tilleggsutredninger

Dokumentet er distribuert til følgende:

- NVE
- Gjettum Vels medlemmer

Dagens situasjon

Dagens luftspenn 300 kV fra Hamang – Bærum transformatorstasjon – Smestad er fra 1952.

Luftspennet var i 1952 på 220kV og ble i 1964 / 1965 oppgradert til 300kV duplex-ledning og går gjennom et av Norges tettest befolkede boligområder.

Beboere langs dagens trase har nå levd med dagens luftspenn i snart 70 år.

I flere Huseierforeninger, Sameier, Samvirker etc. har det i de siste årene vært generasjonsskifter. Mange unge familier med barn har flyttet inn nær kraftlinjen. Flere steder er avstanden fra husvegg til nærmeste ledning bare 10-20m.

Gjettum Vel klager på NVE's vedtak om å godta Statnetts alternativ 1.1 om 420kV luftstrekk og krever at Olje- og Energidepartementet omgjør vedtaket og velger alternativ 1.2 om 420kV jordkabel i grøft. Klagen fremsettes innenfor klagefristen 11.10.2021.

Fornyhet forbindelse.

Alt. 1 Nytt luftspenn

Dette vil være første gangen Statnett bygger på det høyeste spenningsnivået en 420 kV forbindelse som luftspenn med designmaster som er 38 m høye. Disse mastene setter et stort fotavtrykk for de neste 80-90 årene som neste generasjon må leve med.

Strekningen Hamang-Bærum-Smestad (HBS) er 12 km lang og 2720 boliger og nærmere 3.000 direkte berørte boligbygg og mer enn 6.000 beboere blir berørt av kraftledningen og mastene.

NVE har mottatt **270** høringsuttalelser fra Kommunestyre i Bærum, Byrådet i Oslo, Institusjoner, Velforeninger, Huseierforeninger, Boligsameier, Boligsamvirker, Huseierforeninger og privatpersoner og alle krever **kabler i bakken**.

En kabel i bakken vil fjerne de visuelle virkningene av dagens luftledning. Dette er positivt for nærmiljø og bebyggelse, landskapsvirkninger og kulturmiljø.

Kabel vil også redusere magnetfeltet, og det vil ikke være noe støy fra anlegget når det er i drift.

Kabelalternativet vil også frigjøre areal. På strekningen Hamang–Hagabråten vil byggeforbudsbeltet være 11 meter, mens traseen mellom Hagabråten og Smestad vil frigis helt.

Dette er positivt for alternativ arealutnyttelse, blant annet gir det større fleksibilitet for Bærum sykehus, Gjettum skole og boligutvikling rundt Gjettum T-banestasjon.

Det vil sannsynligvis også være mulig å etablere enkelte nye boliger langs traseen.

Når man skal bygge en ny løsning for å møte den forventede forbruksveksten og dermed trygge strømforsyningen i Stor-Oslo må man velge en løsning som gir minst belastning for beboerne langs traseen.

Man vet at fremtiden er grønn og går på strøm. Behovet for mer strøm vil øke.

Eksempler fra naboland, bl.a. Sverige og Danmark, viser at det finnes gode argumenter mot luftledning i tettbygde områder. (Ref. : Svenska Statnet - (Anneberg-Skanstull), Tunnel under centrala Stockholm).

Stortingsmelding 14 "Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet" fra 2012 sier at transmisjonsnettet på 300 kV og 420 kV skal bygges som luftledning, bortsett fra i følgende unntakstilfeller:

- Der luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, for eksempel i byer og ved kryssing av store sjøområder
- Dersom merkostnaden for kabling av en begrenset delstrekning kan forsvares ved at det gir særlige miljøgevinster sammenliknet med luftledning og/eller en begrenset

strekning med kabling kan gi en vesentlig bedre totallossning alle hensyn tatt i betraktning.

- Bærum har fått betydelig tettere bebyggelse siden ledningen ble bygd 1952. Fra å være gårdsbruk i Bærum er det i dag stort sett tettbebygd strøk med noen få åkre.
- Miljøulempene for Bærum og vestre Oslo er betydelige med ledninger som har nærføringen store deler av strekningen mellom Hamang og Smestad. Med miljøulempene er både stråling og det visuelle inntrykket vesentlig. I tillegg er den følte ulempen av å ha en luftledning i umiddelbar nærhet.
- OED besluttet at den nye Hamang trafostasjon ikke skulle være luftisolert slik omsøkt, men gassisolert. Dette åpner for byutvikling for Sandvika. Det samme gjelder i stor grad for hele strekningen Hamang-Bærum-Smestad. I den nye ledningens levetid, forventes Bærum å ha by-strøk store deler av levetiden.

Elektrisk- og magnet-felt (EMF) / Stråling – Utredningskrav og støy:

Ifølge St.prp. nr. 66 (2005-2006) skal utbygger ved etablering av nye høyspenningsanlegg vurdere om planlagt utbygging kan medføre at utredningsnivået på 0,4 mikrotlesla kan overskride i bygg som ligger i nærheten.

Dette utredningskravet gjelder for et gjennomsnittsnivå basert på at internasjonal forskning indikerer økt risiko for utvikling av leukemi hos barn bosatt nær høyspentlinje med årlig magnetfeltbelastning over 0,4 mikrotlesla.

Boliger som ligger i Utredningssonen hvor strålingen er over 0,4 μT skal det utredes hvordan man kan få strålingen lengst ned mot 0,4 μT .

Statnett har i 2017 og 2019 utført målinger i Fossilveien, som på årsgjennomsnitt viser høye verdier. Det er målt 5,0 μT - 2,3 μT - 2,49 μT - 7,37 μT og 3,19 μT . Disse målingene er basert på dagens strømstyrke 580A.

Det skilles mellom eksisterende anlegg og nyetablering. Vi er av den mening at dette er **nyetablering**.

Den gamle høyspentledningen skal fjernes, en helt ny løsning skal på plass. Størrelsen på magnetfeltet avhenger av strømstyrke og strømmengde gjennom ledningen. Så vidt vi kan se har ikke Statnett utredet strålingen med høyere strømstyrke/strømmengde enn dagens.

Det er uro forbundet med støy (koronastøy / knitring, med øking fra 35 dB til 37 dB)

Alt. 2 Kabel i bakken (grøft / tunnel).

Dette alternativet er en god løsning og en gjennomførbar løsning for Statnett.

Med kabel i bakken vil det ikke være støy og redusert stråling for beboerne langs traseen. Man vil få et bedre bomiljø. Man vil frigjøre arealer i dagens trase og verdien på boligene nær traseen vil stige.

Statnett ser store verdier for bomiljøet og ved å frigjøre areal ved å legge kabel i bakken.

Byggeforbudssonen reduseres fra 40 m i dag til 11 m ved å legge kabel i bakken. Dette gir både mulighet for bedre utnyttelse av areal, samtidig som det fortsatt sikrer en grønn korridor.

Hvis stråleverdiene i utredningssonen i fremtiden skulle bli for høye pga. strømstyrken og strømmengden må økes for å dekke behovet til Stor-Oslo har man muligheten til å isolere / skjjerme over kablene i grøften for å begrense strålingen for utsatte boliger / områdene i utredningssonen. Dette har man ikke muligheten for ved nytt luftspenn.

Stortingsmelding 25; Meld. St. 25 (2015-2016) Kraft til endring - energipolitikken mot 2030. Hovedbudskapet i meldingen er at forsyningssikkerhet, klima og næringsutvikling må sees i sammenheng for å sikre en effektiv og klimavennlig energiforsyning.

Argumenter for kabel / Kabelpolicy

NVE, Norges vassdrag- og energidirektorat har følgende retningslinjene for bruk av kabel på slike høye spenningsnivåer som skal gå gjennom Bærum.

- Hvis det er teknisk vanskelig/umulig å gjennomføre i luften.
- Store ulemper for bomiljø i områder med arealknapphet.
- Hvis det gir vesentlig bedre totalløsninger.
- Frigir areal for ledninger på høyere spenningsnivå.
- Ekstern finansiering, altså at for eksempel utbyggere kan finansiere kabel.

Oppsummering / viktige momenter ved konsesjonsvedtak

Er Olje- og Energidepartementet som skal godkjenne konsesjonssøknaden villige til å ta den sjansen og risikoen med at neste generasjon barn og voksne i et av Norges tettest befolkede boligområder, som bor tett på kraftlinjen blir utsatt og eksponert for stråling og støy når det i dag finnes alternativ, kabel i bakken (grøft / tunnel)?

Det er god grunn til å ta folks uro på alvor sett i et føre var perspektiv.

Ledninger som bygges i ødemark, som knapt kan ses fra tettsted og veier, utredes med omfattende miljøtiltak. Eksempel på dette er Sima-Samnanger der kabel i fjorden ble vurdert til erstatning for ledning inne på fjellet som det tar timer å gå til fra kjørbar vei. I Bærum er ledningen i umiddelbar nærhet til boliger.

Strekningen Hamang-Bærum-Smestad er en begrenset delstrekning i seg selv.

I konsesjonsbehandlingen skal Olje- og Energidepartementet avveie ulike interesser som utbygging, vern av natur, miljø, økonomi, teknisk løsning og sikker strømforsyning.

Gjettum Vel mener at en kabling av HBS gir gode generelle gevinster og miljøgevinster sammenlignet med luftledning og representerer derved en vesentlig bedre totalløsning enn luftledning.

Disse særlige fordelene er blant annet:

- Sikker strømforsyning
- En teknisk god løsning for Statnett å drifte i de neste 80-100 år
- Naturmangfold
- Nærmiljøet langs traseen.
- Verneområder
- Visuell virkning (ikke «Monstermaster»)
- Beboernes uro og usikkerhet til stråling blir redusert
- Redusert støy og stråling
- Gjenbruk av dagens trase (med endringer for å frigjøre mer areal)
- Kollisjonsfare for fugl er eliminert
- En mindre forbudssone (redusert fra 40 m til 11 m)
- Man kan ta helikopterlandingsplassen ved Bærum sykehus i bruk igjen

Gjettum Vel mener at det må gjøres unntak for Statnetts myndighetskrav om å velge den billigste løsningen. Dette vil være første gangen Statnett bygger på det høyeste spenningsnivået en 420 kV forbindelse som luftspenn med så høye som 38m master, («Monstermaster») gjennom et av Norges tettest befolkede boligområder.

Gjettum Vel har store betenkeligheter med kvaliteten på Statnetts vurdering av de samfunnsøkonomiske konsekvensene av de to alternativene. Gjettum Vel viser til samfunnsøkonomisk analyse utarbeidet av samfunnsøkonomer tilknyttet Voll Vel. Her vises det til at Statnetts vurderinger inneholder flere svakheter i sammenligningen av de to alternativene. Gjettum Vel gir sin tilslutning til analysen fra disse økonomene.

Gjettum Vel ber Olje- og Energidepartementet se bort fra kortsiktig økonomisk gevinst og velge en fremtidsrettet og sikker løsning for 420 kV forbindelsen Hamang-Bærum-Smestad.

Styret i Gjettum Vel

Rune Pytte Solum
Ove Tønnessen
Inger Steensland
Jens Sollie
Leif Sigurd Godager
Bjørn K. Evje

Tilleggsutredninger

- Gjettum Vel ønsker at Statnett pålegges å dokumentere stråleverdiene for årsgjennomsnittet i 2019 ved husveggen ut mot dagens luftspenn for følgende adresser:
 - Dr. Høsts vei 15
 - Fossilveien 2, 4, 6
 - Gjettumkollen 12, 16
 - Gjettumkollen 2, 4, 6, 8, 10
 - Søndre Gjettum 64
 - Gjettumveien 4, 6, 8, 10, 12, 14
 - Gjettumveien 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 27, 35
 - Lubberudstien 10, 26, 38
 - Gjettumtunet; 15, 17, 19, 21, 34, 36, 38, 40
- Gjettum Vel ønsker at Statnett pålegges å dokumentere stråleverdiene ved spenning 420kV / strømstyrke 800A og 1000A

For styret i Gjettum Vel

Ove Tønnessen

Nestleder